KA’B-ÜL-AHBÂR (radıyallahü anh)

Tâbiîn’in tanınmışlarından. Rivâyeti çok olan bir zâtdır. Müslüman olmadan önce, yahûdi âlimlerinin büyüklerinden idi. Künyesi Ebû İshâk’tır. Resûlullahın (aleyhisselâm) zamanına yetişti. Ancak bu sırada müslüman olma ni’metine kavuşamadı. Bir rivâyete göre, İslâmiyyetle şereflenmek üzere, Resûlullah’ın (aleyhisselâm) huzûruna çıkmak için hazırlanmıştı. Fakat Resûlullah (aleyhisselâm)’in vefâtını ve bazı Arapların irtidâdını (dinden çıkışlarını) duyunca geri döndü.

Hazreti Ömer zamanında müslüman olduğu söylenir. Yemen’de doğdu. Hazreti Ömer’in hilâfeti zamanında Medine-i Münevvere’ye geldi. Humus’ta yerleşti. Burada Hazreti Osman

zamanında 32 (m. 652) târihinde vefât etti. Vefâtı hakkında başka târihler de söylenmiştir.

Kâ’b-ül-Ahbâr (radıyallahü anh) buyurur ki:

“Allahü teâlâ, mü’min kulunu sevdiği zaman, Cennette onun derecesini yükseltmek için, dünyâyı ondan uzaklaştırır. Kâfir kuluna gazâb ettiği zaman, onu dünyâda rahat kılıp, sevindirir. Böylece onu Cehennemin aşağı derecelerine düşürür.”

“Fakîr kimseler, ihtiyâçları için Allahü teâlâya yalvardıklarında, onlara: (Size müjdeler olsun, üzülmeyiniz. Çünkü siz zenginlerden üstünsünüz. Kıyâmet günü Cennete onlardan önce, sizler gireceksiniz.)”

“Peygamberler (salavatullahi aleyhim ecmain) bir şeye muhtaç oldukları ve bir belâya uğradıkları zaman, sıkıntısız oldukları zamankinden daha sevinçli ve rahat olurlardı. Rahata kavuştukları zaman, bir günâh işlemiş olabileceklerini düşünürlerdi.”

“Kim zenginlere ve mal sahiblerine boyun eğerse, dîni de boyun eğer, böylece dînine zarar gelir.”

“Dünyadan ancak Allahü teâlânın takdîr ettiği kadar ele geçer. Ancak kulun sebeplere yapışıp, çalışması gerekir. Böyle yaparsa, emre uymuş olur.”

“Allahü teâlânın korkusundan gözyaşı döken kimseyi Cehennem ateşi yakmaz.” “Allahü teâlâya yemîn ederim ki Allahü teâlânın korkusundan gözyaşlarımın yanaklarıma akmasını, altından bir dağı sadaka olarak vermekten, daha çok severim.”

“Evlerinizi Allahü teâlâyı anmak sûretiyle nurlandırınız. Evlerinizi onda namaz kılarak, nasiplendiriniz. Allahü teâlâya yemîn ederim ki, böyle yapanlar gök ehli arasında tanınırlar. Gök ehli, “Falan oğlu falan evini, Allahü teâlâyı anarak süslüyor” derler.”

“Sükût iyi bir huydur. Çünkü, verâ (şüphelilerden kaçınma) ve günahların azlığına güzel bir vesîle (çâre, yol)’dir.”

“Allahü teâlâ, yersiz güleni, bir ideâli, maksadı olmadan yola çıkanı sevmez.”

“Hikmetli söz, müslümanın kaybolmuş malı gibidir.”

“İdârecinin iyi olmasıyla halk da iyi, kötü olmasıyla, onlar da kötü olurlar.”

“Allahü teâlâya yemîn ederim ki, sizden biri doğuda, Cehennem ateşi de batıda olsa, sonra Cehennem ona gösterilse, ateşinin sıcaklığına asla dayanamazdı. Ey insanlar! Allahü teâlânın beğendiği şeyleri yapmak daha kolaydır. Bu yüzden Allahü teâlâya itaat ediniz.. Bu ateşe düşmeyiniz. Çünkü dayanamazsınız.”

“Cehennemde dört köprü vardır. Birincisinde, akrabası ile münasebeti kesenler, ikincisinde, üzerinde borç bulunanlar, üçüncüsünde taşkınlık ve azgınlık yapanlar. Dördüncüsünde, zulüm edenler oturur.”

“Kim, âhiret şerefine kavuşmak isterse, Allahü teâlânın büyüklüğünü ve kudretini tefekkür etsin (düşünsün). Böyle yaparsa âlim olur. Günlük rızkına râzı olursa başkasına ihtiyâç duymaz. Hatalarını hatırlayıp, düşündüğü zaman, çok ağlasın, Cehennem denizlerini söndürür.”

“Âlim mü’min, şeytana karşı daha sert ve güçlüdür.”

“Cahil kimseler, ilimle birbirlerine karşı öğünürler. Onların ilimden nasîbi sadece övünmeleridir.”

“Allahü teâlâya yemîn ederim ki, su kiri giderdiği gibi, beş vakit namaz da günahları giderir.”

“Ne mutlu evlerini mescid yapanlara. Mescidler, takvâ sahiblerinin (haramlardan, günahlardan sakınanların) evleridir. Allahü teâlâ, namazını, orucunu ve zekâtını gizleyen kulları ile, meleklerine övünür.”

“Eğer sizden biriniz, iki rekât nafile namazın sevâbını bilse idi, onu dağlardan daha büyük görürdü. Farz namazlara gelince, artık onun sevâbını ifade etmek (açıklamak) mümkün değildir.”

Lokman Hakîm, oğluna şöyle nasihâtta bulundu: “Ey Oğul! Namazını kıl! Çünkü, namazın dindeki durumu, bir binanın direği gibidir. Eğer direkler düzgün ve sağlam olursa o evden faide görülür. Yoksa o evin faydası olmaz. Güzel edebe de çok sarıl. Ey oğul, Allahü teâlânın sana verdiği şeylerden tasadduk et (hayra ver). O zaman Allahü teâlâ sana lütuf ve bağışını arttırır. Sana gazâb etmez. Fakîr komşuna, yoksula, köleye, esîre, korkana merhamet et. Yetime yakın ol ve onun başını okşa. Çünkü sen, Allahü teâlânın kullarına acırsan, Allahü teâlâ da sana acır. Melekler, gökten, sizin gökteki yıldızlara baktığınız gibi, gece namaz kılanlara bakarlar.”

“Bir takım kimseler vardır ki, Allahü teâlâ, meleklerine onları örnek ve nümûne gösterir. Onlar: Allahü teâlânın rızası için

savaşan, savaşta ön safta olanlar, nafile namazlarını gizleyen, nafile orucunu gizli tutan, sadakayı gizli veren, gizlenmesi gereken her gizli ameli gizleyenlerdir.”

“Ölümü gerçekten tanımış bir kimseye, dünyâ belâ ve musibetleri, dert ve sıkıntıları çok hafif gelir.”

“Cennette ağlayan bir adam bulunur. Ona niçin ağlıyorsun denir. O şöyle cevap verir. Ben Allahü teâlânın yolunda öldürüldüm. Şehîdlik o kadar güzel ki, tekrar dünyâya döndürülüp, üç defa daha şehîd olmayı arzu ediyorum. Fakat daha fazla şehîd olamadığım için ağlıyorum.”

Biri gelip, Ka’b-ül-Ahbâr hazretlerine “İlâcı, tedâvisi olmayan hastalık nedir?” diye sordu. Cevabında (ölümdür) buyurdular.

“Âhir zamanda öyle âlimler gelecek ki, herkesi zühde (şüphelilere düşmek korkusuyla mübahların çoğunu terk etmek) davet edecekler. Fakat kendileri zühdden uzak olacaklar, insanları korkutacaklar, fakat, kendilerinde korkudan hiçbir iz bulunmayacak, insanların makam mevki sahiplerinden uzak kalmalarını isteyecekler, fakat kendileri onlardan ayrılmayacaklar, sözleri ile dünyâyı kötüleyecekler, fakat zenginlere yaklaşacaklar, yoksul ve fakirlerden uzak kalacaklar. Kadınların erkeklere karşı gelmesi gibi, bildiklerine aykırı hareket edecekler, yakınlarını başkalarının yanında görseler, darılacaklardır. Böyle âlimler, kötü ve Allahü teâlânın sevmediği âlimlerdir.”

“Kuşlar ve yerde bulunan haşereler, Cum’a günü buluşurlar, birbirlerine selâm vererek bugün iyi gündür derler.”

“Uyuyacağın zaman sağ tarafa ve kıbleye dönmüş olarak, yatılır. Çünkü, uyku bir çeşit ölümdür.”

“İlim meclisinde bulunmanın sevâbı çoktur, insanlar buralarda bulunmanın değerini bilmiyorlar. Eğer böyle toplantılardaki sevâbı bilmiş olsalardı, oraya girmek için birbirlerini öldürmeğe kalkışırlardı. Herkes işini gücünü bırakıp oraya koşardı.”

“Şöyle duydum: Sâlih insan kabre konur. Namaz, oruç, hac ve zekât gibi amelleri etrâfını sarar. Azâb melekleri geldiğinde karşılarına namaz çıkar. Onlara, “Bu şahıs, ayakları ile Allahü teâlânın huzûrunda durdu, namaz kıldı. Buna azâb edemezsiniz.”. Sonra baş tarafından gelirler, bu defa, oruç karşılarına çıkar, “Bu baş, Allah için oruç tuttu, burada azâb edemezsiniz”, der. Vücudun diğer kısımlarına gittiklerinde, hac ve cihad gibi ibâdetler karşılarına çıkarlar. Ellerine geldiklerinde eller “Allahü teâlânın rızâsı için bu eller sadaka vermiştir. Onun için azâb edemezsiniz” derler. Bütün bu durum karşısında azâb melekleri “Madem ki, dünyâda sâlih ve temiz bir kişi olarak yaşadın, güzel bir şekilde öldün, burada müsterih ol, rahat yat” derler. Sonra rahmet melekleri gelir Cennetten ışık, yatak ve giyecek getirirler. Kabrini gözün görebildiği kadar genişletirler. Kabrini aydınlatırlar. Kıyâmete kadar kabri aydınlık kalır.”

“Hanımının eziyet ve sıkıntı vermesine sabreden kimseye, Allahü teâlâ, Eyyûb (aleyhisselâm)’a verilen sevâbtan verir.”

“İnsanlardan gelen sıkıntılara sabretmiyen, onlara karşılık vermeyi terk etmiyen kimse sabırlı sayılmaz.”

1) Makâlât-ı Kevserî sh. 36

2) El-A’lâm cild-5, sh. 228

3) Tezkîret-ül-huffâz cild-1, sh. 49

4) Hilyet-ül-evliyâ cild-5, sh. 264; cild-6, sh. 3

5) El-İsâbe cild-3, sh. 315

6) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye sh. 1026